

KAREKODLU EK RAPORU NASIL OKUNUR?

KAREKODLU ÇEK RAPORU NASIL OKUNUR?

Karekodlu Çek Raporunu incelendiğinizde elinizde bulunan çekle ilgili kabul veya red kararı veriyor olacaksınız. Bu karar sizin kabullenebileceğiniz risk miktarı ile ilgilidir. Bu kapsamda rapordaki veriler ışığında çekleri 4 ayrı gruba ayırabiliriz.

Kabul Edilmemesi Gereken Çekler

Hukuki geçerlilik konusunda risk taşıyan çeklerdir.

- Hakkında ihtiyati tedbir kararı varsa,
- Keşideci firmanın künyesi veya şahıs bilgileri ile Karekodlu Çek Raporundaki bilgiler arasında tutarsızlık varsa ilgili çek bu grupta değerlendirilebilir.

Yüksek Riskli Çekler

Raporunda çek hamiline sorularak aydınlatılması ve detaylı araştırılması gereken bölümler bulunan, tatmin edici cevaplar alınamazsa kabul edilmemesi ya da alınan açıklamalara göre teminatlandırılması önerilen çeklerdir.

- Keşidecinin Çek Endeksi 500'ün altındaysa,
- Keşidecinin halen ödenmemiş karşılıksız bir çeki bulunuyorsa,
- Keşidecinin ileri vadeli çek adedinde sıra dışı bir artış görülüyorsa,
- Keşideci hakkında çek yasağı veya iflas kararı varsa,
- Alınan çekin tutarı, ortalama çek tutarının 2 katının üzerindeyse ilgili çek bu grupta değerlendirilebilir.

Riskli Çekler

Raporunda çek hamiline sorularak aydınlatılması ve detaylı araştırılması gereken bölümler bulunan, tatmin edici cevaplar alınamazsa teminatlandırılması önerilen çeklerdir.

- Keşidecinin son 12 ayda arkası yazıldıktan sonra ödenen çeki olmakla birlikte, bu çeklerden sonra ödenen çekleri varsa ve arkası yazıldıktan sonra ödenen çeklerin oranı, toplam ödenen çeklere göre çok düşükse,
- Keşidecinin Çek Endeksi 501-999 arasındaysa,
- Alınan çekin tutarı, ortalama çek tutarından yüksekse,
- Alınan çekin vade tarihinde çok fazla ödenmesi gereken çek görünüyorsa,
- Keşidecinin son 12 ayda ibraz edilen çeki yoksa ilgili çek bu grupta değerlendirilebilir.

Düşük Riskli Çekler

Keşidecinin geçmişteki çek ödeme alışkanlıkları dikkate alındığında, ödeme olasılığı yüksek olan çeklerdir.

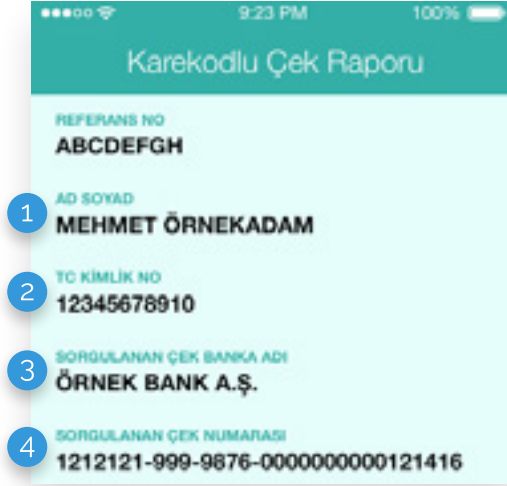
- Keşidecinin Çek Endeksi 1000 ise,
- Keşideci son 12 ayda yüksek adette çek ödemişse,
- Keşideci son 12 ayda benzer veya daha yüksek tutarlarda çekler ödemişse,
- Keşidecinin düzenlediği çeklerden ilk ibraz edilenin ibraz tarihi son 12 aydan önceyse ilgili çek bu grupta değerlendirilebilir.

KAREKODLU ÇEK RAPORU NASIL OKUNUR?

1

Firma Bilgileri

Karekodlu Çek Raporunun birinci bölümünde; karekod vasıtasıyla sistemden getirilen keşideci ve çek bilgileri bulunur. Bu bilgilerle, çek yaprağının üzerinde yazan bilgiler karşılaştırılarak dolandırıcılık ve sahtecilik kontrolleri yapılabilir.

1 Firma Unvanı veya Ad Soyad

Bu bilgi; çek keşidecisinin, çek hesabının olduğu bankadaki unvanını veya adını soyadını gösterir. Çek üzerinde yazan bilgiler ile bu ekran arasında farklılık varsa çek üzerinde bir tahrifat veya sahtecilik söz konusu olabilir.

2 Vergi Kimlik No veya TC Kimlik No

Bu bilgi; çek keşidecisinin, çek hesabının olduğu bankadaki Vergi Kimlik veya TC Kimlik Numarasını gösterir. Çek üzerinde yazan bilgiler ile bu ekranda görünen bilgiler arasında farklılık varsa çek üzerinde bir tahrifat veya sahtecilik söz konusu olabilir.

3 Sorgulanan Çek Banka Adı

Karekodu okutulan çekin hesabının hangi bankada olduğunu gösterir. Çek üzerinde yazan bilgiler ile bu ekranda görünen bilgiler arasında farklılık varsa çek üzerinde bir tahrifat veya sahtecilik söz konusu olabilir.

4 Sorgulanan Çek Numarası

Karekodu okutulan çekin numarasını gösterir. Çek üzerinde yazan bilgiler ile bu ekranda görünen bilgiler arasında farklılık varsa çek üzerinde bir tahrifat veya sahtecilik söz konusu olabilir.

2

Çek Endeksi

Çek Endeksi; keşidecinin geçmiş çek ödeme performansı üzerinden hesaplanan, 0 ile 1000 arasında değişebilen bir nottur.

Son 36 ayda keşide edilen çekler dikkate alınarak hesaplanmaktadır. Bu dönem içerisinde 1 adet çekin bulunması Çek Endeksinin hesaplanması için yeterlidir.

Son 36 ay içerisinde keşideciye dair hiç çek verisi yoksa ya da keşidecinin sadece son 6 ay içerisinde çeki olup bu çekler ödenmiş ise Çek Endeksi hesaplanamaz. Geçmiş verilere dayalı analizlere göre; Çek Endeksi 1000 olan keşidecilerin ileride çeklerinin yazılması ihtimali, diğer keşidecilere göre çok daha düşük çıkmaktadır. Buna bağlı olarak; keşidecinin Çek Endeksinin, son 36 ay içerisinde keşide edilen çek adedi ile birlikte değerlendirip yorumlamak gerekir. Örneğin; son 12 ayda keşide edilen bir çek söz konusu değil ise Çek Endeksi eski çek ödeme bilgileri ile hesaplanmış olacağından geçen bu süre içerisinde çek sahibinin ödeme kabiliyetindeki muhtemel değişiklikler ayrıca sorgulanmaktadır.

i Çek Endeksi Nasıl Hesaplanır?

Çek Endeksi hesaplanırken;

- Arkası yazılıp henüz ödenmemiş olan veya arkası yazıldıktan sonra ödenen çeklerin bugüne yakınlığı,
- Arkası yazılan veya ibrazında ödenen çeklerin adedi,
- Arkası yazılıp henüz ödenmemiş olan veya arkası yazıldıktan sonra ödenen çeklerin belirli bir zaman diliminde yağunlaşması,
- Bu çeklerin ortalama tutarlarının diğer çeklerin ortalamasına göre durumu dikkate alınır.

Çek Endeksi 501 ile 999 arasında ise;

Keşidecinin son 36 ay içerisinde arkası yazılmış, karşılıksız çıkmış ya da gecikmeli bir çeki olmasına rağmen, halihazırda tüm çekleri ödenmişse Çek Endeksi "501-999" arasındadır. Bu değer 500'e yakınsa risk artar. Bu aralıkta Çek Endeksi olan bir keşidecinin çekini kabul etmek riskli olarak değerlendirilir. 750'nin altındaki Çek Endeksi daha yüksek riske işaret ederken, 750'nin üzerindeki Çek Endeksi nispeten daha düşük risk oluşturur. Arkası yazılıp sonradan ödenen çeklerin tarihi ne kadar eskiyse Çek Endeksi 1000'e o kadar yaklaşır ancak 1000'e ulaşmaz.

3

Detaylı Rapor

Bu bölümde çek keşidecinin çek ödeme performansı ve elinizde bulunan çekin durumuna ilişkin bilgiler yer alır.

- 1 Keşidecinin düzenlediği çeklerden ilk ibraz edilenin, ibraz tarihidir.
- 2 Bu tarih günümüzden uzaksa daha dikkatli davranılmalıdır. Zira keşidecinin çeklerini ödeme alışkanlığını gösteren verilerin güncelliği kaybolmakta ve etkisi azalmaktadır.
- 3 Keşidecinin çek düzenlememesi için alınmış bir Çek Yasağı kararı olup olmadığı kararı bu alandan görülebilir. Bu bilgi; T.C. Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Sistemi'nden (UYAP) temin edilerek sunulmaktadır. Çek yasağı olan keşidecinin çekinin kabul edilmemesi önerilir.
- 4 Karekodu okutulan çek yaprağı hakkında bir ihtiyati tedbir kararı olup olmadığı bu alanda görülebilir. Böyle bir karar varsa; bu çekin ödemesinin yapılmayacağı düşünülmelidir. Çekin kabul edilmemesi önerilir.
- 5 Keşideci hakkında alınmış bir iflas kararı olup olmadığı bu alandan görülebilir. Böyle bir karar varsa; çekin kabul edilmemesi önerilir.

Çek Yasağı, Çek Numarasına Ait İhtiyati Tedbir Kararı, İflas Kararı bilgilerindeki işaretlerin anlamları şu şekildedir:

Verilerin sağlandığı kurumdan işlem anında veri temin edilemediğini gösterir.

Olumsuz durum işaretidir. Bu işaret varsa çek sahibi hakkından iflas kararı veya çek numarasına ilişkin ihtiyati tedbir kararı söz konusudur.

Bu işareti görüyorsanız çeki kabul etmemeniz önerilir.

Olumsuz durum işaretidir. Bu işaret varsa çek sahibi hakkından iflas kararı veya çek numarasına ilişkin ihtiyati tedbir kararı söz konusudur.

1	Çek sahibi olunan banka sayısı	2	Açık çek adedi
	7		185
3	Son 5 yılda arkası yazılan son çekin ibraz tarihi	4	Ödenen son çekin tarihi
	29/01/2016		01/03/2016
5	Arkası yazılan son çekten sonra ödenen çek adedi	6	Ortalama çek tutarı
	2		3.465 TL
7	Son 12 Ay	Adet	Tutar (TL)
	İbraz edilen	92	213.000
	İbrazında ödenen	73	125.000
	Arkası yazılan ve ödenmemiş	0	0
	Arkası yazılan ve sonradan ödenen	19	87.500
8	Son 5 Yıl	Adet	Tutar (TL)
	İbraz edilen	144	499.000
	İbrazında ödenen	123	403.500
	Arkası yazılan ve ödenmemiş	2	8.000
	Arkası yazılan ve sonradan ödenen	19	87.500
9	Vadesi Nisan 2016 ve Sonrasında Olan Çekler		
	Nisan 2016	150	519.750

- 1 Keşidecinin kaç bankada çek hesabı olduğunu gösterir.
- 2 Keşidecinin sahip olduğu, henüz ibraz edilmemiş çeklerinin sayısıdır.
Bu çekler henüz ya kesilmemiştir ya da piyasada dolaşımında olup ibraz edilmemiştir. Keşidecinin çek hacmine göre bu adetlerin fazla olup olmadığı incelenmeli, aylara göre keşide edilen çek adetlerini gösteren tablodaki ileri vadeli çeklerin gelişiminde sıra dışı bir artış varsa daha dikkatli davranılmalıdır.
- 3 Keşidecinin düzenlediği çeklerden, arkası yazılmış olan son çekin ibraz tarihidir. Son 5 yıl içerisindeki bilgiyi verir.
Daha önce arkası yazılan çeki bulunan bir keşideciye ait çek kabul edilecekse buradaki tarihin günümüzden en az 3 yıl uzakta olması önerilir. Bu alandaki tarih günümüze yakınsa risk artar.
- 4 Keşidecinin düzenlediği çeklerden, ödenen son çekin ödenme tarihidir.
Bu tarih günümüze yakın olması ve daha önceki bir tarihte arkası yazılan çeki olan keşidecilerin, sonraki tarihlerde keşide ettikleri çekleri ödemesi olumlu değerlendirilir.
- 5 Keşidecinin düzenlediği ve arkası yazılmış olan son çekten sonra, kaç tane çekin ödendiği bilgisini gösterir.
Buradaki sayının, keşidecinin son 1 yılda ibraz ettiği çeklerin adedine oranla düşük olması olumsuz bir göstergedir. «Son 5 Yılda Arkası Yazılan Son Çekin İbraz Tarihi», «Ödenen Son Çekin Tarihi» ve «Arkası Yazılan Son Çekten Sonra Ödenen Çek Adedi» bilgilerinin tümü doluyorsa, bu bilgiler birlikte değerlendirilmelidir.
- 6 Keşidecinin düzenlediği çeklerden, ibraz edilen en yüksek tutarlı 3 çekin ortalamasıdır. Diğer tüm bilgilerden bağımsız olarak bu ortalamanın çok üzerinde bir çek sunuluyor ise dikkatli davranılmalıdır.
- 7 Keşidecinin son 12 ayda düzenlediği çeklerin adet ve tutarları; ibraz edilen, ibrazında ödenen, arkası yazılan ve ödenmemiş, arkası yazılan ve sonradan ödenen şeklinde gruplanarak bu alanda gösterilir.
- 8 Keşidecinin son 5 yılda düzenlediği çeklerin adet ve tutarları; ibraz edilen, ibrazında ödenen, arkası yazılan ve ödenmemiş, arkası yazılan ve sonradan ödenen şeklinde gruplanarak bu alanda gösterilir.
- 9 Keşidecinin düzenlediği çeklerden ileri vadeli olanların adet ve tutar bilgisi bu alanda gösterilir.

Normal koşullarda ibraz edilen çeklerin adet ve tutarı ile ibrazında ödenen çeklerin adet ve tutarının eşit olması beklenir. Bu keşidecinin tüm çeklerini zamanında ödediğini göstermekte ve düşük riski işaret etmektedir.

Sarı ile gösterilen, arkası yazılan ve sonradan ödenen çekler olması durumunda, keşidecinin bazı çeklerinin arkasının yazıldığını ancak sonradan ödendiğini ve buna bağlı olarak sunulan çekin de riskli olabileceğini gösterir. Son 12 ay içerisinde sarı işaretlenmiş çekler varsa bu durumda daha dikkatli olunması gerekir.

Bu bölümde kırmızı ile işaretlenmiş arkası yazılan ve halen ödenmemiş çek bulunması durumunda yüksek risk söz konusudur ve çekin kabul edilmemesi önerilir.

- 1 Bu grafikte; keşidecinin, Karekodlu Çek Raporunun alındığı tarihten önce düzenlediği çeklerin ve ayrıca vadesi bu tarihten sonra olan çeklerin adetleri gösterilmektedir. Grafiğin amacı, keşidecinin yoğun çek düzenlediği geçmiş ve gelecek dönemlerin tespit edilebilmesidir.

Bu kısımda; keşidecinin bankacılık sistemine girmiş, ileri vadeli çeklerinin gelişimine yer verilmektedir. İstatistikler keşide edilen çeklerin adetlerindeki sıra dışı artışların yüksek riskli olduğunu göstermektedir. Bu grafiğin amacı geçmişte keşide edeceği çek adetlerinin çok daha üzerinde ileri vadeli çek keşide etme eğilimine giren keşidecilerin potansiyel risklerini ortaya çıkarmaktadır. İleri vadeli veya içinde bulunulan ay için geçerli olmak üzere sıra dışı çek adedi artışları söz konusu ise çok daha dikkatli olunmalıdır. Daha açık anlamıyla; sonraki aylardan birinde, geçmiş aylar ortalama çek adedinin 4-5 kat üzerinde ileri vadeli çek adedi görülüyorsa dolandırıcılık olasılığı göz ardı edilmemelidir.